

Matthias Stein Heinrich Darjes

Disputationem Iuridico-Policam I. in Viri celeberrimi Dn. Johannis Christophori Becmanni, Meditationum Politicarum Caput I. II. & III. Divino adsistente Numine & Suffragante Superiorum Ordine in Alma Rostochiensi Praeside Dn. Matthia Stein/ I.U.D. Ad diem [] Iunii, Anno M. DC. XCI. in Auditorio Maiori publice defendet Hinricus Daries, Rostoch.

Rostochii: Richelius, 1691

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn74171518X>

Druck Freier Zugang

RU jurist. Juni 1691

Stein, Matth. /a

DISPUTATIONEM JURIDICO-POLITICAM I.

in

VIRI celeberrimi

DN. JOHANNIS CHRISTOPHORI
BECMANNI,

MEDITATIONUM
POLITICARUM

CAPUT I. II. & III. *pol. Abstrakt*

Divino adfistente Numine

&

Suffragante Superiorum Ordine

in Alma Rostochiensis

PRÆSIDE

DN. MATTHIA *Steitt*
J. U. D.

Ad diem Junii, Anno M. DC. XCI.

in Auditorio Majori

publicè defendet

HINRICUS DARJES, Rostoch. ✓

ROSTOCHII,

Typis JACOBI RICHELII, Ampliff. Senatús
Typograph.

1691

Q. D. T. O. M. B. V.

PRÆFAMEN.

Majestatis, quæ passim circumferuntur, jura omnium publicarum in Republica actionum non abs re laudantur *Principia: Sacras* enim producturus actiones Majestate istas extrinsecè derivari nec cum lubens fatebitur, quando expensæ publicas hæc actiones, externam a Principe expectare directionem. Siquidem Episcopos, quorum munus, monente Reinking. *de R.S. & E.L. 3. cl. 2. c. 3. n. 10.* in Ecclesiis Evangelicis Superintendentes subeunt, aliosq; Ecclesiæ Ministros constitui, solennemq; veræ religionis formulam de ritibus & officiis Ecclesiasticis ordine ac decore peragendis sanciri, Principi omnino, eiq; cui hæc facultas ab ipso concessa, curæ esse debet. Carpz. *de L.R. c. 2. S. 3. n. 9.* Add. Constit. pacif. Relig. §. damit auch obberührter beyder seits Religions Verwandten so vielmehr in beständigen Frieden bey einander bleiben mögen / so soll die geistliche jurisdiction &c. wieder die Augspurgische Confess. / Religion / Glauben / Bestellung / und Ministerien / Kirchen-Gebräuchen / Ordnung und Ceremonien / NB. so Sie auffgerichtet / oder auffrichten möchten / nicht exerciret oder geübet werden. Unde & Feriarum

riarum ordinatio *imperialis* exhibetur in l. 4. C. De Feriis. Qui enim sacra moderatur, etiam temporis & loci iis destinandi facultatem habebit. Ex quo nova lux affulget Calendarii, quod præfatas certo ordine designat ferias, confectioni, quam in magnum imperatoris autoritatis præjudicium sibi protervè arrogavit Gregorius 13. Pontifex Romanus, & novum istud, quod condidit, Calendarium publico diplomate & pontificia autoritate Imperatori & Statibus imperii Anno 1582. recipiendum mandavit, quæ autem tam propter constituentis inhabilitatem, quam violationem prædictæ Constitutionis Religiosæ §. damit auch / ibi : soll die geistliche jurisdiction ruhen / eingestellet und suspendiret seyn und bleiben / Protestantes in Germania, non obstante eo, quod Calendarium Gregorianum correctius à nonnullis deprædicetur, prorsus respuerunt, persona enim inhabili existente, radix totius negotii censetur vitiosa & testamentum ab impubere & furioso, omnibus observatis solennitatibus conditum ipso jure declaratur nullum §. 1. J. *Quib. non est perm. fac. test.* Ludwell. *ad Wesf. N. 8. de Feriis.* Hahn. *ibid. N. 4. verb. à pontificibus* Reink. *de R. S. & E. L. 3. cl. 1. c. 2. n. 13. seqq.* Si ulterius progredi liceat, non ritus duntaxat & temporis, sed & ipsius Religionis stabilis & mutandæ directionem à Majestate perendam demonstrandi facile est negotium, quia inter majora Majestatis jura passim huic religionis curæ primus tribuitur locus, est enim firmissimum variis seditionibus compescendis frænum, humanæ societatis vinculum, omnis salutis via : Ideoq; in omni Republica primum sit, ut metu DEI cives imbuantur, quem ubi vindicem timeant magis quam judicem humanum, præsentis pœnæ metu ad male agendum, aut quidquam contra divinam ordinationem moliendum deterrentur : Cum igitur tam magna religionis vis in Republica sit, ut fulcrum & fundamentum ejus verè dici possit, quo sublato & ipsam concidere necesse, iniquè
fecerit

fecerit tam contra Reipubl. commodum, quam Majestatis dignitatem, qui istius curam Principi denegaverit, nam cui jurisdictione data, ea quoque concessa videntur, sine quibus jurisdictione explicari non potuit *l. 2. ff. de jurisdictione*. Unde jam dudum Reges religionis & Ecclesie curam sibi in tantum fecerunt propriam, ut ab ea certam recipere appellationem ipsis placuerit: ita enim Hispanorum Rex cognomen CATHOLICI amat, Anglie Reges DEFENSORES FIDEI audiuntur: Gallorum Rex se CHRISTIANISSIMUM appellari jactitat, quod Christianismi encomium imperatori nostro optimo jure competere prolixo sistunt stylo Carpz. *de L. R. c. 2. S. 1. n. 18. seqq.* & Autor noster *in polit: parall. c. 16. S. 9.* etiam imperatori Justiniano id tribuitur in *l. 8. C. de Summ. Trinit.* Polonorum Reges ORTHODOXI titulum ab infelicissimo Rege Johanne Casimiro, qui expulsionem Arrianorum istum ab Alexandro VII. Pontifice Romano, referente Hartknoch. *de Republ. Polon. Lib. 2. cap. 2. n. 4.* promeruit, derivant. Huic rei satis perspicue nudè adponi sufficit t. t. C. *de SS. Ecclesiis, de Summa Trinitate, de Hæreticis*, item de selectu versionum scripturæ *Novell. 146. Sc.* legatur Carpz. *d. c. 2. S. 3. n. 15. seqq.* Si quid tamen in ipso religionis negotio sit statuendum vel immutandum, non nisi cum consilio Theologorum rectè sentientium & autoritate S. Scripturæ Princeps id faciet *l. 1. C. de Sum. Trinit. Recept. Imp. de Anno 1555. S. So haben sich 140. circa fin. & Carolus V. Imperator in deliberandis & concordandis religionis controversiis, asserit, se usurum præclarissimorum Theologorum multarum Nationum consilio. R. A. zu Augspurg. de Anno 1530. S. Demnach haben wir: 1. Nec sine causa: Nam Princeps in ferendis legibus circa bonum civile, non disponit pro libidine, sed adhibitis Prudentum consiliis l. 8. C. de LL. quidni ergo circa bonum spirituale Theologorum adhiberet prudentiam, cum quibus ut in liberationem descendat, potestate convocandi Episcopos & indicendi*

dicendi Concilia gaudet R. J. de Anno 1526. §. und erslich 1. & de
An. 1544. §. derohalben: 79. Quam congregandi facultatem im-
peratori Romano eripere quidem conatur Pontifex M., cui &
patrocinari videntur R. J. de Anno 1532. rubr. concilium betref-
fend §. und wiet ol 2. & de Anno 1551. §. wir ersuchen: 8. Verum
Papam ejusmodi facultatem non ex se, sed imperatoris per-
missu & indultu usurpasse, prolixè tradit Reinking. de R.
S. & Eccl. L. 3. cl. 1. c. 4. idqve n. 11. fusè probat ex Recess.
Imp. de Anno 1524. §. als auch vielgedachte. 28. jung. Grimmaï
Disp. jurid. polit. 4. Tb. 62. Ex hisce dictis, omiffis reliqvis, quæ
hæ pagellæ non capiunt, non obscure liquet, publicas actiones
sacras externam soli Majestati debere directionem, quæ ab aliis
nomine potestatis *Architectonica*, cui Dogmatica opponitur,
exprimitur, quia Architecti non est manum operi admovere,
sed secundum rectam rationem unicuiqve, quæ facienda sunt,
præscribere: Nonnullis placet potestas Ecclesiastica *externa*,
quia circa res Ecclesiasticas & personas extra Templum civi-
liter exercetur: Cui jam dudum assensum præbuit Constan-
tinus M. Episcopus ita alloquens: *Vos estis Episcopi in Ecclesia,*
Ego extra Ecclesiam s. templum Episcopus à DEO sum constitutus.
Carpz. de L. R. c. 2. §. 2. n. 14. Ex quo lucem sibi fœneratur an-
tiqvissumum istud Christianorum axioma: *Ecclesiam esse in*
Republica, non verò Remplicam in Ecclesia. Cujus sensum ad
externam Reip., seu Principis eam representantis, curam de-
flectere licebit, ita ut Ecclesia in Republica esse dicatur, dum
Christiani sub LL. principum vivunt, & quietam vitam sub eis
eorumq; protectione ducunt: Eo ergo ipso quo protectionem
& curam à Republica expectat Ecclesia, etiam eidem subesse
non recusabit: Extra hunc sensum si capiatur, ac si simpliciter à
Principe dependeret Ecclesia, sine scrupulis vix erit, cui argu-
mento est, quod in actibus pure Ecclesiasticis Princeps ipse
personam singularem induat & Ecclesiæ membrum esse agno-

stat: Baptizatur enim, S. Cœnam percipit, orat, credit, qui a-
ctus omnes liberi forent apud ipsum, si æqvè ac legum latio, a-
liqvè profani actus Principis voluntati prorsus subessent:
Haftenus de externa *actionum sacrarum* directione: *Profanas*
easqvè publicas in Republica actiones à Majestate petere ori-
ginem, minus erit dubium, proin illis recensendis non immo-
rabor, sed illarum fulcrum, exactionem nempe Tributorum à
Principe promanantem modò producam: Prout enim pater-
familias, quando res necessariae ad alendam familiam, tuen-
damqvè domum non satis suppetunt, qværerere per artem
qvæstuosam cogitur, pariter fisico Reipublicæ exhausto ad va-
rias pecuniæ faciendæ extraordinarias pervenitur rationes:
Qvæ autem rei pecuniariæ cura potissimum incumbit Prin-
cipi, adjumento istius Rempublicam sibi commissam ad-
ministrare & conservare obstricto, impossibile enim est ut
sacris Tributis non illatis alioqvi Respublicæ conserventur
Nov. 149. c. 2. Unde & jus ea indicendi inter Majestatis re-
fertur jura 2. *f. 56.* qvamvis tamen & illi, qui illis juribus de-
stituti, neqvè territoriali superioritate, sed jurisdictione dun-
taxat simplici gaudent, à suæ jurisdictioni subjectis urgente
necessitate collectas exigere valeant, modo unanime de-
cretum communitatis ac conventio cum ea habita præ-
cesserit. *Reink. de R. S. & E. L. 1. cl. 5. c. 3. n. 125.* Num
autem è re sit hocce jus colligendi Tributa à Principibus
elocari privatis (qui inde Conductores *Pächters* / apud vete-
res Romanos publicani vocabantur t. t. ff. *de publican.*) non
parum controvertitur: Anglorum, Belgarum aliorumqvè
locorum consvetudinem in quibusdam Tributorum generi-
bus id ferre, neminem latebit; Qvam commendat (1.) qvia
incerti sunt qvorundam Tributorum reditus, præstat autem,
Rempublicam certos qvam incertos numerare proventus
pro calculo ad agenda futura facilius ponendo (2.) qvia subdi-
ti

ti in hisce talibus ita minori fraude præstationem eludere possunt, quippe quam privati conductores diligentius indagant, quam Curatores publici, ut tanto plus lucri reportent: Contra eandem autem facit (1.) Tributorum exactionem rem odiosam præ se ferre, eoque autoritate publica maximè opus habere, quæ in publicis personis major est, quam in privatis. (2.) Periculosum esse, proventus publicos committi privatorum fidei, Nam si promissa non præstent aut notitiam rerum sibi commissarum ad externos diffundant, Respublica facile periclitari potest. (3.) Incertum esse quorundam Tributorum numerum, unde si majora sint summâ à redemptoribus solutâ, id Reipubl. detrimento est, si minora, Redemptoribus damno sunt: Quæ posteriora dubia quidem resolvere conatur Boxhorn. *de st. fæd. Belg. c. 12. n. 33.* Verùm scopo meo id parum urgente, hocce perquam odiosum decidendi in præsens mihi licentiam non sumo, sed saltem prædicta in medium protraho ostensurus, studium hocce politicum omnibus ac singulis, qui Reipubl. consulere aliquando cupiunt, tam in consiliis dandis quam actibus publicis expediendis, apprimè necessarium, cumque imprimis juris studio semper conjungendum esse: Quis enim Rempublicam in omnibus suis partibus & utroque tam belli quam pacis tempore laudabiliter administrarit, nisi politicam virtutem, hoc est, prudentiam regendi accuratè antea didicerit? Quis salutaria Magistratui consilia suggesterit, nisi singulorum Magistratuum statum, ut & subditorum conditionem, mores, ingenia & instituta percalluerit? Quis officio suo, in quacunque etiam Reipubl. parte versetur, satisfecerit, nisi naturam suæ conditionis & officii rationem præcognorit? Quæ singula cum comprehendantur hac virtute politica, digna profecto est, ut à singulis hominibus & excolatur & in maximo habeatur pretio: Hoc justa mentis trutina ponderantes nonnulli ex Nobiliss. studiosorum numero, mihi
exti-

exitère Autores, ut Viri Maxime Reverendi & Excellentissimi Dni Becmanni, in Academia Francofurtensi Professoris famigeratissimi, cujus nomen ubiqvè fulget, Meditationes politicas (qvibus ab ipso jurispublici universalis nomen datur c. 9. §. 4.) tam verbis qvàm re difficiles succinctè explicarem: Quo labore auxiliante Divini Numinis gratia ad optatum perducto finem, qvales hocce hyemale semen in æstate ferat fructus, paucis disputationibus explorare placuit: Duxi autem eò magis id futurum è re præsentis temporis, qvo rarissimi reperiuntur, qvi hac de materia perqvam utili publicam sustinent disputationem, unde explicatione juris privati ad privatos remissâ parietes, publicum hujus juris publici exercitium disputatorium suscipere animus est: Qvem in finem omnes Liberalium artium Fautores ac Cultores ad placidam hancce Disquisitionem decorandam, ea qva par est humanitate & observantia invito; *Excitat auditor studium, & ad ulteriora calcar addit.*
Faxit sanctissimum Numen, ut bonum sit initium,
felix medium, & optimus finis.

ti in hisce talibus ita minori fraude præstationem
sunt, quippe quam privati conductores diligentius
quam Curatores publici, ut tanto plus lucri repor-
tra eandem autem facit (1.) Tributorum exactio-
diosam præ se ferre, eoque autoritate publica ma-
habere, quæ in publicis personis major est, quam
(2.) Periculosum esse, proventus publicos commi-
rum fidei, Nam si promissa non præstent aut notitia
sibi commissarum ad externos diffundant, Respu-
periclitari potest. (3.) incertum esse quorundam T-
numerum, unde si majora sint summa à redemptoribus
id Reipubl. detrimento est, si minora, Redemptori-
sunt: Quæ posteriora dubia quidem resolvere con-
horn. de sl. fæd. Belg. c. 12. n. 33. Verùm scopo me-
urgente, hocce perquam odiosum decidendi in pr-
licentiam non sumo, sed saltem prædicta in mediis
ostensurus, studium hocce politicum omnibus
qui Reipubl. consulere aliquando cupiunt, tam
dandis quam actibus publicis expediendis, apprimè
um, cumque imprimis juris studio semper conjung-
se: Quis enim Rempublicam in omnibus suis partibus
quæ tam belli quam pacis tempore laudabiliter ad-
nisi politicam virtutem, hoc est, prudentiam regendi
antea didicerit? Quis salutaria Magistratuum consilia
rit, nisi singulorum Magistratuum statum, ut & si-
conditionem, mores, ingenia & instituta percallu-
officio suo, in quacunquæ etiam Reipubl. parte vers-
fecerit, nisi naturam suæ conditionis & officii ratio-
cognorit? Quæ singula cum comprehendantur h-
politica, digna profecto est, ut à singulis hominibus
tur & in maximo habeatur pretio: Hoc justa men-
ponderantes nonnulli ex Nobiliss. studiosorum nun-

